

Stomatološki časopisi vrjednovani selekcijom Institute for scientific information (ISI) u razdoblju od 2001. - 2003. godine

Mira Bačić
Zagorka Majstorović

Nacionalna i sveučilišna
knjižnica, Zagreb

Sažetak

Svrha rada bila je identificirati stomatološke časopise koji su "vrjednovani" selekcijom Institute for Scientific Information, Philadelphia, SAD (ISI). Njihov popis je u posebnom izdanju ISI-a - Science Edition (SE) koji je publiciran u Journal Citation Reports (JCR) navedenog instituta iz SAD-a. Od raspoloživih pokazatelja "vrjednovanja" časopisa preuzeo se je samo Impact factor (IF) - čimbenik odjeka za stomatološke časopise od 2001. do 2003. godine (49 naslova u 2001., 48 naslova u 2002. i 46 naslova u 2003. godini). Ustanovljena je referiranost stomatoloških časopisa u najznačajnijim sekundarnim izvorima za biomedicinu, a svi naslovi referirani su u Current Contentsu i u SCI-u. Dobiveni podatci mogu koristiti znanstvenicima (objavljivanje članaka u "vrjednovanim" časopisima), te knjižnici (izgradnja fonda znanstvene periodike).

Ključne riječi: stomatološki časopisi - selekcija ISI, stomatološki časopisi - Impact factor, sekundarne baze podataka.

Acta Stomat Croat
2005; 135-140

IZVORNI ZNANSTVENI
RAD
Primljeno: 8. siječnja 2004.

Adresa za dopisivanje:

Mira Bačić i Zagorka
Majstorović
Nacionalna i sveučilišna
knjižnica
Hrvatske bratske zajednice 4
10000 Zagreb
e-mail: mbacic@nsk.hr
zmajstorovic@nsk.hr

Uvod

Časopisi se smatraju najvažnijim oblikom primarne znanstvene periodike i imaju presudnu ulogu u znanstvenoj djelatnosti, osobito u prirodnim i primijenjenim znanostima. Oni su mjesta prezentiranja znanstvenih informacija te aktivan čimbenik u prenošenju i širenju novih spoznaja. Časopisi kao primarne znanstvene publikacije odraz su stanja određene znanstvene discipline, a znanstveni članci u časopisima osnovni su pokazatelji znanstvene i stručne aktivnosti i mjerilo postignutih rezultata na određenom polju znanosti (1).

Lakše snalaženje u obilju znanstvenih i stručnih informacija omogućuju sekundarne publikacije.

Uređene su prema potrebama korisnika, a razlikuju se prema načinu kako su predstavljeni primarni izvori - bibliografski zapis ili bibliografski zapis sa sažetkom. Specifičnost citatnih baza podataka jest da uz bibliografski zapis donosi i popis svih referencija na koje su se pozivali autori članaka (2).

Na samom početku, za lakše praćenje rada, potrebno je rastumačiti neke osnovne pojmove o izvorima iz kojih su preuzeti podatci za ovaj rad:

Za područje biomedicine ključne su sekundarne baze podataka: BIOSIS (Biological Abstracts), Chemical Abstracts, Current Contents, Excerpta Medica. Abstracts Journals, Index Medicus / MEDLINE, Science Citation Index, a za područje stomatoloških znanosti Dental Abstracts. (3).

Biological Abstracts, BIOSIS, SAD, vodeći je sekundarni izvor znanstvene i stručne literature za široko područje bioloških znanosti. Svake godine prati oko 6.000 časopisa iz cijeloga svijeta.

Chemical Abstracts, *Chemical Abstracts Service* (CAS), SAD - donosi indekse i sažetke časopisa i ostalih važnih publikacija iz te znanstvene discipline.

Current Contents (CC), ISI, SAD, izlazi u sedam sekcija, od čega su za područje biomedicine najvažnije: CC/Life Sciences i CC/Clinical Medicine. Izlaze svaki tjedan i odlikuje se visokom selektivnošću (vrjednuju ih stručnjaci za svako područje) pa se objavljuvanje rada u CC pokrivenom časopisu uzima kao jedan od kriterija u znanstvenom i/ili nastavnom napredovanju. Dostupan je u tiskanoj verziji (bez sažetaka) i u online verziji (sa sažecima) (4).

Excerpta Medica, *Excerpta Medica Medical Communications* BV, Nizozemska, tvori 41 razdjel od kojih svaki pokriva jednu ili više medicinskih disciplina.

Index Medicus, *National Library of Medicine*, SAD, od godine 1960. dobiva naziv MEDLARS te je moguće individualno pretraživati baze podataka MEDLINE i ostale baze koje stvara National Library of Medicine.

MEDLINE je bibliografska baza podataka koja je proizvod National Library of Medicine (NLM). Sadrži više od 8,5 milijuna dokumenata iz više od 3600 časopisa, a 67% dokumenata sadržava sažetak. Razdoblje raspoloživosti dokumenata je od godine 1966. do danas, uz tjedno ažuriranje.

Dental Abstracts, Mosby, Inc., SAD, donosi sažetke članaka iz više od 100 časopisa iz stomatologije i medicine.

Science Citation Index (SCI) izdaje ISI, SAD, a izbor se, uz ostale čimbenike, ponajviše temelji primarno na citiranosti časopis, tj. njegovu IF-u.

ISI (*Institute for Scientific Information*, Philadelphia, USA) (3) proizvodi citatne indekse znanstvenih časopisa i publicira ih u više oblika (*Science Citation Index*, *Biotechnology Citation Index*...). Uporabom statističkih metoda i kompilacijom SCI-a tijekom više godina, 1975. godine započelo je publiciranje JCR-a (5-6).

JCR je idealan alat za raščlambu i usporedbu znanstvenih časopisa. Postoje dva izdanja: *Science Edition*

i *Social Science Edition*. JCR pruža više načina rangiranja, vrjednovanja i usporedbi časopisa kao što su: čimbenik odjeka, indeks brzine citiranja, poluvrijeme citiranosti, poluvrijeme citiranja. U ovome radu preuzet je samo IF stomatoloških časopisa (7-9).

Čimbenik odjeka je mjera čestote kojom se "prosječan članak" nekoga časopisa citira u nekoj godini. IF se svake godine iznova izračunava, a u radu je zabilježen za 2001., 2002. i 2003. godinu. IF je korisna mjera znatnosti ukupne frekvencije citiranosti. ISI ističe kako je čimbenik utjecaja nekog časopisa važan indikator isključivo ako se uspoređuju časopisi koji pokrivaju ista područja istraživanja (10-12).

Ulrich's Periodical Directory je bibliografska baza podataka u kojoj je 175.000 publikacija iz cijeloga svijeta, a daje osnovne podatke o časopisima i bazama podataka u kojima su oni referirani (13).

Metoda

1. U *Journal Citation Reportsu* (JCR) Instituta za znanstvene informacije iz Philadelphie (ISI) za 2001., 2002. i 2003. godinu, *Science Edition* (SE), u području *Dentistry, Oral Surgery and Medicine* preuzeti su naslovi časopisa s pripadajućim čimbenikom odjeka (IF).
2. Iz ULRICH'S-ove baze podataka za svaki je časopis utvrđeno u kojim se sekundarnim izvorima referira.

Rezultati

Stomatološki časopisi iz JCR-a s IF-om od godine 2001. do 2003.

U JCR-u (SE) je preuzeto 49 stomatoloških časopisa u godini 2001. (od raspoloživih 5.748), 48 časopisa u 2002. (od raspoloživih 5.876 časopisa) i 46 časopisa u 2003. (od raspoloživih 5.907). Rezultati su prikazani u Tablici 1.

IF za godinu 2001. (stupac 3) kreće se od 3,350 za J Dent Res do najnižeg 0,198 za J Dent Child.

U 2002. godini najviši IF (stupac 4) ima ponovno časopis J Dent Res - 2,956 (niži je od IF 2001.), a najniži IF ima časopis Aust Dent J - 0,450 (od

Tablica 1. Referiranost u sekundarnim izvorima i faktor odjeka (IF) stomatoloških časopisa iz JCR-a.

Table 1. Reference of secondary sources and impact factor for dental journals from JCR

Naslov / Journal	ISSN	Faktor odjeka (IF) 2001.	Faktor odjeka (IF) 2002.	Faktor odjeka (IF) 2003.	Biol Abst	Chem Abst	CC	Dent Abst	EM	Medline	SCI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Acta Odontologica Scandinavica: Scandinavian dental research journal	0001-6357	0.750	0.940	1.083	+	+	+	+	+	+	+
American Journal of Dentistry	0894-8275	0.885	0.961	1.029	-	-	+	+	+	+	+
American Journal of Orthodontics and Dentofacial Orthopedics	0889-5406	0.600	0.732	0.840	+	-	+	+	+	+	+
Angle Orthodontist	0003-3219	0.594	0.656	0.612	-	-	+	+	+	+	+
Archives of Oral Biology: a multidisciplinary journal in oral research	0003-9969	0.973	1.047	1.098	+	+	+	-	+	+	+
Australian Dental Journal	0045-0421	0.425	0.450	0.358	-	-	+	-	-	+	+
British Dental Journal	0007-0610	0.762	0.766	0.669	+	+		+	-	+	+
British Journal of Oral and Maxillofacial Surgery	0266-4356	0.624	0.745	0.559	+	-	+	+	+	+	+
Caries Research	0008-6568	1.667	1.310	1.486	+	+	+	+	-	+	+
Cleft Palate - Craniofacial Journal	1055-6656	0.686	0.523	0.888	-	-	+	-	+	+	+
Clinical Oral Implants Research	0905-7161	1.205	1.503	1.922	-	-	+	-	-	+	+
Community Dental Health	0265-539X	0.805	0.532		-	-	+	-	-	+	+
Community Dentistry and Oral Epidemiology	0301-5661	1.321	1.295	1.100	+	-	+	+	-	+	+
Cranio	0886-9634	0.516	1.697	0.375	+	-	+	+	-	+	+
Critical Reviews in Oral Biology and Medicine	1045-4411	3.094	2.649	2.612	-	+	+	-	+	+	+
Dental Materials	0109-5641	1.441	1.912	2.064	-	-	+	+	-	+	+
Dental Traumatology (Prije: Endodontics & Dental Traumatology (Denmark) (ISSN 0109-2502)	1600-4469	-	1.064	0.918	+	+	+	+	-	+	+
Dentomaxillofacial Radiology	0250-832X	0.776	0.779	0.669	-	-	+	-	+	+	+
Endodontics & Dental Traumatology (Promjena naslova: vidi: Dental Traumatology)	0109-2502	0.642	-	-							+
European Journal of Oral Sciences	0909-8836	1.118	1.218	1.248	+	+	+	+	-	+	+
European Journal of Orthodontics	0141-5387	0.591	0.720	0.656	+	-	+	-	-	+	+
International Dental Journal	0020-6539	0.713	0.644	0.531	+	+	+	-	-	+	+

Naslov / Journal	ISSN	Faktor odjeka (IF) 2001.	Faktor odjeka (IF) 2002.	Faktor odjeka (IF) 2003.	Biol Abst	Chem Abst	CC	Dent Abst	EM	Medline	SCI
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
International Endodontic Journal	0143-2885	0.879	0.974	1.312	-	-	+	-	-	+	+
International Journal of Oral & Maxillofacial Implants	0882-2786	1.394	1.420	1.381	-	-	+	+	-	+	+
International Journal of Oral & Maxillofacial Surgery	0901-5027	0.972	0.754	1.043	+	+	+	+	+	+	+
International Journal of Periodontics & Restorative Dentistry	0198-7569	1.364	0.810	0.841	-	-	+	+	-	+	+
International Journal of Prosthodontics	0893-2174	0.985	0.764	1.113	-	-	+	+	-	+	+
American Dental Association. Journal	0002-8177	0.943	1.157	1.069	+	+	+	+	-	+	+
Journal of Clinical Periodontology	0303-6979	1.641	1.736	1.582	+	+	+	+	-	+	+
Journal of Cranio-Maxillo-Facial Surgery	1010-5182	0.724	0.750	0.700	+	-	+	-	+	+	+
The Journal of Dentistry	0300-5712	1.333	1.257	1.233	-	+	+	+	-	+	+
Journal of Dentistry for Children	0022-0353	0.198	-	-	+	+	+	+	-	+	+
Journal of Dental Research	0022-0345	3.350	2.956	2.702	+	+	+	+	-	-	+
The Journal of Endodontics	0099-2399	0.668	0.748	1.056	+	-	+	+	-	-	+
Journal of Oral and Maxillofacial Surgery	0278-2391	0.761	0.891	0.912	+	+	+	+	+	+	+
Journal of Oral Pathology & Medicine	0904-2512	1.475	1.468	0.969	+	+	+	+	+	+	+
Journal of Oral Rehabilitation: clinical dental science and materials	0305-182X	0.655	0.527	0.643	-	+	+	+	-	+	+
Journal of Orofacial Pain	1064-6655	2.018	1.340	1.434	-	+	+	+	-	+	+
Journal of Periodontal Research	0022-3484	1.613	1.776	1.407	+	+	+	+	-	+	+
Journal of Periodontology	0022-3492	1.935	1.854	1.490	+	+	+	+	+	+	+
The Journal of Prosthetic Dentistry	0022-3913	0.710	1.568	0.527	+	-	+	+	-	+	+
Journal of Public Health Dentistry	0022-4006	0.338	0.809	1.000	-	-	+	+	-	-	+
Operative Dentistry	0361-7734	1.063	1.168	1.136	-	-	+	+	-	-	+
Oral Diseases	1354-523X	1.059	1.019	1.016	-	-	+	-	+	-	+
Oral Microbiology and Immunology	0902-0055	1.081	1.441	1.242	+	+	+	-	+	-	+
Oral Oncology	1368-8375	1.606	1.873	1.876	-	+	+	-	+	+	+
Oral Surgery, Oral Medicine, Oral Pathology, Oral Radiology, and Endodontics	1079-2104	0.871	0.983	1.027	+	+	+	-	-	+	+
Periodontology 2000	0906-6713	2.315	2.493	1.333	-	-	+	-	-	-	+
Quintessence International	0033-6572	0.737	0.739	0.572	-	-	+	+	-	-	+
Swedish Dental Journal	0347-9994	0.778	0.711	-	+	+	+	+	-	+	+

ukupno preuzetih 48 časopisa s IF). *J Dent Child* ne ispunjava zadane uvjete iz selekcije ISI. Trideset časopisa bilježi povećanje IF-a, a kod 19 časopisa IF je u 2002. godini niži od prethodne.

U godini 2003. najviši IF (stupac 5) ima časopis *J Dent Res* - 2,702 (premda je niži od IF-a god. 2001. i 2002.), a najniži ima *Aust Dent J* - 0,358 (od ukupno preuzetih 46 časopisa s IF). 21 naslov bilježi povećanje IF-a u usporedbi s prethodnom godinom, a 25 naslova ima niži IF. Tri naslova ne ispunjavaju zadane kriterije za ISI selekciju u toj godini: *J Dent Child*, *Com Dent Health* i *Swed Dent J*.

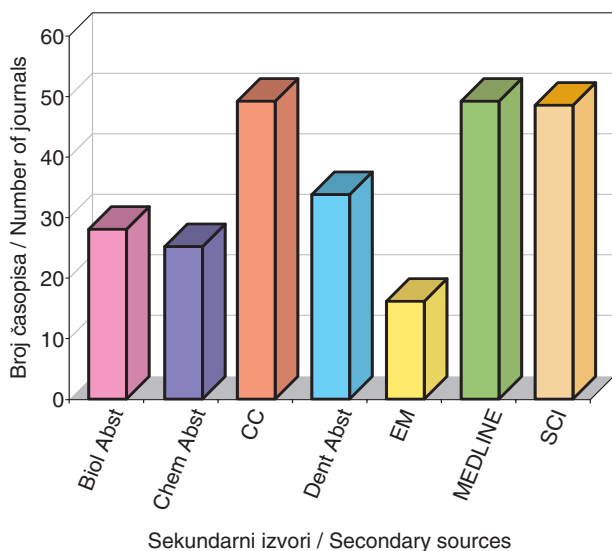
Sekundarni izvori podataka stomatoloških časopisa iz JCR-a

Referiranost časopisa provjeravala se je za 49 naslova iz priložene tablice.

Broj časopisa prema najznačajnijim sekundarnim izvorima vidi se u Grafikonu 1. Svi odabrani stoma-

Grafikon 1. Stomatološki časopisi referirani u sekundarnim izvorima 2001. godine (iz Tablice)

Graph 1. Dental journals referred to in secondary sources in 2001 (from the Table)

tološki časopisi iz selekcije ISI-a nalaze se u *Current Contentsu* i *SCI-u*. U *MEDLINE* su svi osim *J Dent Child*, a 34 naslova referirana su u *Dental Abstracts*. U *Biological Abstracts* ih je referirano 27, u *Chemical Abstracts* 24 i u *Excerpti Medici* 16 (vidi Tablicu 1- kolona 6-11).

Umjesto zaključka

Svrha je rada bila identificirati stomatološke časopise koji su "vrjednovani" selekcijom Institute for Scientific Information, Philadelphia, SAD (ISI).

Iz JCR-a preuzet je IF za 49 stomatoloških časopisa u godini 2001., 48 časopisa u 2002. i 46 časopisa u 2003.

Ustanovljena je visoka referiranost preuzetih stomatoloških časopisa u najvažnijim sekundarnim izvorima.

Sustav međunarodnih indeksa i baza podataka postaje potreba bez koje bi kontinuitet u razvoju biomedicinskih znanosti bio otežan i usporen. Bez njih bi velik dio novih spoznaja bio izgubljen u silnoj količini radova koji se danomice objavljuju.

Dobiveni podatci mogu koristiti znanstvenicima (objavljivanje članaka u tim časopisima), te knjižnici (izgradnja fonda znanstvene periodike).

Literatura

1. BAČIĆ M, ŠKRINJARIĆ I. Bibliometrijska analiza dvadeset dosadašnjih volumena časopisa *Acta Stomatologica Croatica*. *Acta Stom Croat* 1986; 20: 21-9.
2. LACKOVIĆ Z, ČEČUK LJ, BUNETA Z, urednici. *Mjera za znanost*. Zagreb: Medicinska naklada; 1991.
3. JOKIĆ M. Časopis kao sredstvo komunikacije. *Sveuč Vjesnik* 1998; 44: 63-72.
4. PETRAK J. Osobitosti formalnog priopćajnog sustava na području medicine. Dostupno na: URL: <http://bio.mef.hr/prva/mat-o1-10.html> (2003-11-14)
5. ISI, Institut for Scientific Information. Dostupno na: URL: <http://www.isinet.com/isi>
6. JCR, Journal citation reports on CD-ROM: Philadelphia : Institute for Scientific Information, 2001.
7. JCR, Journal citation reports on CD-ROM: Philadelphia : Institute for Scientific Information, 2002. i 2003.
8. MARIČIĆ S. The Mainstream-peripheral science communication. Dostupno na: URL: <http://www.cis.vt.edu/technoscience/97win/comm.htm>
9. STEGMANN J. Building a List of Journals with Construced Impact Factors. *J Documentation* 1999; 55: 310-24.
10. GARFIELD E. The use of JCR and JPI in measuring short- and long-term journal impact. Dostupno na: URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/cseimpactfactor05092000.html>

11. GARFIELD E. How can impact factors be improved?.
Dostupno na: URL: [http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/bmj313\(7054\)p411y1996.html](http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/bmj313(7054)p411y1996.html)
12. GARFIELD E. Journal impact factor: a brief review.

- Dostupno na: URL: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/journalimpactCMAJ1999.pdf>
13. Ulrich's Periodicals Directory, <http://www.ulrichsweb.com/ulrichsweb/>